Datum

21 maart 2023

Onderwerp	Uw kenmerk	Aantal bijlagen
Financiele participatie bij grootschalige energie-opwek-projecten		

Wat adviseert het college te besluiten?

1. In te stemmen met de beleidsnota financiële participatie bij grootschalige energie-opwek-projecten, waaronder met de daarin benoemde tien uitgangspunten.

Wat is de aanleiding voor dit advies?

Er zij twee aanleidingen voor dit advies:

1. De toezegging aan de raad in 2021 dat er een beleidsnota financiële participatie bij grootschalige energie-opwekprojecten komt.
2. Het feit dat het onderwerp nu actueel is bij project Duurzame Polder.

Op 4 oktober 2018 heeft de raad een motie aangenomen. Daarin wordt het college gevraagd te onderzoeken hoe de gemeente kan zorgen dat de diverse vormen van lokaal opgewekte energie de gemeenschap van Oss kunnen versterken. Ter uitvoering van deze motie heeft bureau Rebel op in juli 2019 onderzoeksrapport ‘vergelijkend onderzoek naar de lusten van lokaal opgewekte energie voor de gemeenschap’ opgeleverd. Op 21 maart 2019 heeft hierover een Podiumbijeenkomst plaatsgevonden. Op 26 oktober 2021 heeft een opiniërende raad plaats gevonden over concept uitgangspunten voor financiële participatie. De beleidsnota die daarop zou volgen treft u hierbij aan.

Conform het Raadsbesluit van 28 januari 2021 wordt dit jaar via interactief ontwerpend onderzoek toegewerkt naar een voorkeursalternatief (VKA) voor de inrichting van de Duurzame Polder met windturbines. In het Osse deel van de polder moeten die een bepaalde hoeveelheid energie opwekken. De bewonersbijeenkomsten over de concept-inrichtingsvarianten van eind januari en begin februari jl. wijzen uit dat omwonenden niet alleen willen meepraten over de inrichting van de polder en de plaats van de windturbines, maar ook over de manier waarop zij financieel mee kunnen profiteren. Daarom vinden wij het belangrijk de beleidsnota financiële participatie nu aan u voor te leggen.

Welk resultaat willen we bereiken?
Met de beleidsnota willen we bereiken dat de uitgangspunten voor financiële participatie voor alle toekomstige energie-opwekprojecten bekend zijn en ruimte bieden voor maatwerk, te beginnen in de Duurzame Polder.

Welke argumenten zijn er voor dit advies?
De uitgangspunten zijn een bevestiging van wat de Raad in oktober 2021 heeft meegegeven voor de beleidsnota.
Als de uitgangspunten zijn vastgesteld, vormen die het vertrekpunt voor de gesprekken die we met de betrokkenen bij project Duurzame Polder willen gaan voeren over de financiële participatie bij dit project.
Als de uitgangspunten zijn vastgesteld en we de beoogde gesprekken kunnen gaan voeren, denken wij dat:

1. het draagvlak onder de bewoners voor het project zal groeien;
2. de Energiecoöperatie Oss nieuwe kansen gaat zien en
3. het windcollectief en wij als gemeente belangrijke input ophalen voor de overeenkomsten die met het windcollectief ontwikkeld moeten worden (intentieovereenkomst, participatieovereenkomst(en) en anterieure overeenkomst).

Wat zijn tegenargumenten of risico's?
Wanneer de uitgangspunten te beperkend zijn kan dat bewoners ontmoedigen om met eigen ideeën te komen. Dan kunnen zij het idee hebben dat al voor hen is beslist hoe de financiële participatie wordt ingevuld. Dat kan het draagvlak voor duurzame energie-opwek-projecten verminderen. Daarom is het belangrijk voldoende ruimte voor maatwerk per project te laten. Hetzelfde geldt voor energiecoöperaties en initiatiefnemers.

Wanneer de eisen aan initiatieven voor financiële participatie in de zin van afdracht van verdiensten te hoog zijn, kan dat initiatieven ontmoedigen en komen die onvoldoende van de grond. Daarom is het belangrijk om een relatie te leggen tussen de verdiensten en de afdracht aan de gemeenschap.

Wanneer omwonenden en de rest van de gemeenschap over de financiële participatie bij energie-opwek-projecten in gesprek gaan, kan het gebeuren dat direct omwonenden en de rest van de gemeenschap tegenover elkaar komen te staan. Daarom is het advies aan de Raad om te stellen dat er in ieder geval een afdracht aan het duurzaamheidsfonds i.o. dient plaats te vinden. Voor de overige mogelijkheden van financiële participatie is het advies om ruimte te laten aan de betrokkenen, zowel aan de initiatiefnemer als aan de direct omwonenden en de rest van de gemeenschap.

Waar moeten we rekening mee houden?

Financiële aspecten
Niet alle Osse burgers en bedrijven zullen willen en/of kunnen mee-investeren in duurzame energievoorzieningen. Enkel mogelijkheden bieden om mee te investeren is onvoldoende als wordt gestreefd naar profijt voor de hele gemeenschap. Dus moet in elk geval gestreefd worden naar afdracht(en) aan de gemeenschap. Geadviseerd wordt om een afdracht aan het duurzaamheidsfonds i.o. verplicht te stellen en verder ruimte te laten voor zowel initiatiefnemer als betrokkenen van de gemeenschap.
De ontwikkeling van een windpark of zonneveld kost veel geld. In hoeverre de investeringen worden terugverdiend is ongewis. Want de energieprijzen schommelen enorm. Dat is het risico van initiatieven voor duurzame energie-opwek. Daar moeten we begrip voor hebben. We kunnen dus niet onbegrensd eisen dat bedragen worden afgestaan aan de gemeenschap.

Communicatie aspecten
We streven ernaar dat duurzame energie-opwek-projecten ervaren worden als projecten van- en voor de gemeenschap. Deels kan dat worden bereikt door mee-investeren door burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen mogelijk te maken. Ook kan dat worden bereikt door afspraken te maken over afdrachten aan de gemeenschap.
Per project willen we de gemeenschap (direct omwonenden en andere burgers, bedrijven en instellingen) betrekken bij de afspraken met een initiatiefnemer. Zowel over de mogelijkheden om mee te investeren als over de mogelijkheden om te profiteren van afdrachten.

Uitvoeringsaspecten
Het projectteam Duurzame Polder heeft regelmatig overleg met omwonenden en het Windcollectief Oss-Den Bosch. Die wensen enerzijds duidelijkheid over de gemeentelijke kaders en anderzijds ruimte voor eigen invullingen. Allebei willen ze graag dat er snel gesprekken komen over het onderwerp financiële participatie, omdat hen dat, voor zover zij tegenover elkaar staan, dichter bij elkaar kan brengen.

Samenvatting
Voor het draagvlak bij grootschalige duurzame energie-opwek-projecten is het belangrijk dat de gemeenschap meeprofiteert en mee kan praten over de manier waarop. Daarom is het goed als de gemeente stimuleert dat daar afspraken over worden gemaakt en dat de Raad daarvoor kaders stelt.

De Raad wordt gevraagd in te stemmen met de voorgestelde uitgangspunten voor financiële participatie in bijgaande beleidsnota financiële participatie. Die uitgangspunten moeten ruimte bieden voor een eigen invulling per project door de initiatiefnemer en de gemeenschap.

Voorgesteld wordt om bij initiatieven voor grootschalige energie-opwek in ieder geval de energiecoöperatie Oss en de nabij wonende dorps- en/of wijkraden te betrekken.

Twee vormen van financiële participatie kunnen worden onderscheiden: mee-investeren en profiteren via een bepaalde afdracht. Voorgesteld wordt dat bij ieder project in elk geval een afspraak wordt gemaakt over een afdracht, omdat mee-investeren niet voor iedereen tot de mogelijkheden behoort. Daarbij wordt voorgesteld in elk geval een afdracht verplicht te stellen aan de directe omgeving én aan het duurzaamheidsfonds i.o.
De rest (manieren van mee-investeren en manieren van profiteren via afdrachten) wordt aan het overleg tussen betrokkenen overgelaten.